

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v. za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vprašanja naše kmetije!

Nova doba in leto 1848. najde slovenskega kmeta hudo obremenjenega. Slovenski kmet na Kranjskem je imel pred tem letom dati svojim grajščakom in cerkvenim gospodarjem nič manj nego 71 različnih plačil v denarju, 93 različnih dajatev v naturi in 17 različnih del storiti. Ali je mogel biti tak človek vesel in je mogel z veseljem obdelati zemljišča! V družih slovenskih krajih ta bremena niso manjša bila. V štajerskih, koroških krajih je imel kmet le to dobro, da je večje kose zemlje posedoval.

Za to, da se je iznebil teh bremen in palice svojih tedanjih rediteljev - voditeljev, je plačal od leta 1849. naprej v odvezninah »Ablösung« veliko denarja. Vsa prejšnja njegova bremena so se v denar preračunila, odštelo le malo onega, kar je grajščak za tlakarja moral storiti in ta znesek se je vzel v 20-kratno pomnoženi svoti. Polovico iste so plačale dežele iz davkov vseh prebivalcev — torej tudi iz kmetovih, drugo polovico pa je moral sam kmet trpeti, plačati kakor davke s 5% obrestmi. To plačevanje je trpelo blizo 30 let. Naš kmet je kupil svoja posestva od grajske in cerkvene gospode. V tem času je bilo njegovo pohaštvo slabo, njegovo orodje tudi, živina je bila mala in dosti je ni imel. Skrbeti je moral prej le za uprežno živino, da je mogel nenašljivo tlako opravljati. V dolžnem pismu zavil se je rodil naš slovenski kmet v letu oslobodenja tlake in desetine, leta 1848. A zdaj je naš kmet imel zemljišče v svoji lasti. Zdaj je naš kmet vedel, da za se in svojce dela. Poprijel se je z veliko ljubeznijo kmetije. Železnice tedaj še ni bilo po Slovenskem, graditi se je šele začela južna železnica. Naša kmetija v prvih 20 letih vidno uspeva. Žita je dosti in vina; živinoreja si pomaga do boljše pasmi. Poljski pridelki so v ceni poskočili, kmetije so postale drage. Visoko so se cenile ob smrti kmeta, ali ko jih je svojemu sinu še pri življenju izročeval in nalagal je precejšnje dote izplačevati drugim otrokom. Še ni bila zemljiščna odveznina plačana in že je sin z dolgovi začel. Ali ti bi se že kako plačali. Ali v tem času se razvijejo železnice, parobrodstvo. V Ameriki deviška zemlja dosti žita rodi. Parobrodi vozijo po morju sigurno in hitro. Američani vržejo svoje žito na evropski trg. Naše žito je v ceni padlo. Naš kmet se je moral poprijeti pridelovanja družih rastlin. Skrbeti je začel bolj za travnike ter za prirastek detelje. Tako hitro se na kmetiji ne more vsa uredba dela predugačiti in se ne prikažejo spremembe v kakem delu hitro in

hitro v dobrem, boljšem ne učinkujejo. Ni šlo tako hitro naprej z živinorejo ter živinorejo, za katero je zdaj naš kmet več polja odmeril. Naš kmet je moral v teh časih svoj rezervni zaklad načeti, ki ga je imel v hostah. Jih ni dosti dobil od svojih prejšnjih gospodarjev; ti so se host držali, ko kloši in jih je postavodaja podpirala v skoposti napram kmetu. Hosta ne potrebuje dosti ročnega dela, davkov se ne plača od nje dosti. In v hostah je divjačina in lov veselje grajščakov. In da bi grajski, farovski veljaki jezni ne bili, se je kmetu odtrgalo. Ta človek je bil vesel, da je prost postal in ni veliko zahteval. Prijatelj ni imel v učenih ljudeh, ki bi ga bili ta čas poučevali. — Železnice ni bilo, ceste so bile slabe. Vožnja lesa je več stala, kar se je za les dobilo. Hoste so našemu kmetu malo vrgle. Ali posekale so se in one počasi zopet zrastejo. Pa dobra polovica slovenske zemlje je vinorodna. Vino je dajalo nekaj denarja in tudi kmetu in poslom pijačo. In zaklalo se je že tudi nekaj prešičev, ker trgovina z njimi še ni bila razvita. — Prišla je pred 15 leti trtna uš v naše dežele in ta druga rezerva kmetskega premoženja v dosti krajev na Slovenskem je šla rakom žvižgat. Danes smo brez vsake rezerve. Pa drugod si pomagajo kmeti. Oni pridelujejo živila, ki so za trg, jih prodajajo v velika mesta, fabrike; dosti pri tem obdelovanju zaslužijo. Samo kravce donašajo dosti drobiža v kmetsko skrinjo in reja govejega mesa tudi. Ali pri nas so mesta zaostala v razvoju. Zakaj smo povedali v spisu: »naši poslanci«. Večina naših manjših meščanov zraven njihovega meščanskega obrta tudi kmetuje. Oni niso dosti od kmeta rabili živil, jih tudi niso kupovali, da bi z njimi trgovali. Malo je bilo doslej trgovine z živili in drugim iz kmetije »Landesproduktenhandel« na Slovenskem. Torej se ni moglo intenzivno, t. j. vrtnarsko delo vpeljati na naših kmetijah, ampak le bolj ekstenzivno delati, t. j. za pripravo krme in paše skrbeti, polje pa le toliko opravljati, da se dobé živila za lastno gospodarstvo. To delo ni zadostovalo. Pomislite le, da so merile naše večje kmetije po odveznini leta 1848. komaj do 30 oralov. Celo zemljišče na Dolenjskem na pr. le 20 oralov. V nekaterih krajih več. Ali vse to po kakovosti zemljišč. Več oralov, pa slabša zemlja.

Kmet je bil zdaj sloboden lastnik svojega zemljišča. Ko ni imel več rezerv, iskal je denar na posodo. Kmet ga je redkokateri imel; zatekel se je kdo v sili k meščanu, ali k vaškemu krčmarju, ki ga je kaj več imel. Plačeval je kmet obresti, plačeval hude obresti. Dosti lepših hiš iz te dobe, kar jih je pri nas na de-

želi razven grajskih in farovških, nastalo je po večjem iz oderuških obresti, ali brez novih družih profitov. O tem oderuštvi se da knjiga spisati, najti je seveda tudi v farovžih. Kranjska hranilnica, najstarejša na Slovenskem, je v teh časih le grajščakom in nekaterim meščanom pomagala, kmetu ne rada.

Nastale so pa v slednjih 20 letih mej meščani druge posojilnice. Te so kmetom posojevale in ga rešile oderuških rok. Te posojilnice so osnovali meščani. V zadnjih letih je nastala tretja konkurenca, v farovških posojilnicah. Zdaj ima kmet dosti priložnosti posojila dobiti, če le ima kaj zastaviti. V vsakem farovžu so duhovniki za njo agenti in še mežnar zraven, ki mu ponujajo denar iz farovških posojilnic. Bog ve, od kod se na Slovenskem toliko denarja dobi, ki ga imajo posojilnice. Nekateri nemški, francoski kraji imajo veliko, tam se ga dobi za 3%. Nemara tudi kak tak denar prihaja mej slovenske kmete po 6%. Torej tudi v tem služi ubogi Slovan tujini.

Denarja je ko toče v naših posojilnicah, hranilnicah. Kmet zastavi svoje zemljišče, intabulira se tirjatev hranilnice, posojilnice. Ko naš kmet trd v udihi postane, izroči svoje posestvo sinu. Naloži mu plačila precejšnjih dot za druge ostale otroke; teh je vsaj pet. Sebi in ženi njegovi precejšen kot. Če meščan dolgove dela, sme imeti upanje, da jih bo v kratkem plačal, ker obrt, trgovina prebrisanu že kaka vrata odpira; lože, hitrejšje svoje delo speča; njemu, če je pameten in varčljiv, ne pobije toča, ali vzame mraz toliko. Naenkrat, kakor kmetu, on lahko denar išče na osebni kredit. Kmet tega osebnega kredita nima dosti, on da svoje zemljišče v zastavo. S tem pa proda kos istega upniku. Obresti vzamejo pridelek takega kosa in ni mu lahko posojilo vrniti. Kmetški otroci nečejo pri hiši ostati, ker vidijo, da se v mestu lože pride do kruha, oni zahtevajo svoje dote. Nova žena je nekaj premoženja v hišo prinesla, to se porabi za te dote, proda se tudi še zraven najboljša krava, mlada kobila. Ali to vse v polovici slučajev ni dosti. Zdaj se začnejo kregati, tožariti, stari in mladi. Kmečke pravde snejo na Slovenskem na leto menda več ko pol milijona gold. Tudi s sosedi se začne nezadovoljen, obupan kmet tožariti. Zopet stroški. Na prodaj pride zemljišče po sodišču, ali na drobno se proda, da vsaj bajta in malo vrteca ostane.

Pa pride tudi nesreča. Kako dobro živinče pogine, kaka kuga več vasi oškodi, kak požar tudi. In les je danes tudi kmetu drag. In kmet danes ne živi tako, ko nekdanj prej. Doma si ne napravlja obleke, ne orodja. Kava in sladkor sta že tudi v

kmetski hiši. Tako gre nizdol s kmetom. Živine ni, to so vzeli isti, ki že niso več na zemljišče se intabulirali, ker je bilo že preveč zabito, gnoja ni, veselja ni, zadovoljnosti ni, reva na vseh krajih. Mati zemlja se ropa, ona ne rodi dobro, je jezna; 10 let največje kmetske ljubezni v obdelovanju je treba, da zopet veselo lice pokaže zemljišče, ki se je zanemarilo.

V takih razmerah seveda ni kmetu mar, da bi se sam kaj učil, ali otroke učiti pustil. Otroke zanemarija, že prav majhne jih v delo napreza, slabo oblači, slabo redi. Prostak, poljski delavec, dninar postane in otroci gredo širom sveta. Pa tudi on, ali njegovi sinovi, ki na zadolžani kmetiji nimajo plačanega dela in le slabo hrano, gredo v Ameriko, na Gorenje Štajersko, v Vestfalen ali v Slavonijo, (če je v tej še danes kaj host), dekleta pa kamor je kot dekla, kuharica in v hiše proste ljubezni. Gospodarji, ki bi še dobro delati mogli, nimajo delavcev. Ekstenzivno, potratno delo rabi 40—80 ročno-delavskih dni za hektar, t. je $\frac{3}{4}$ orala, manj ekstenzivno obdelovanje, prememba sadežev, kakor je pri nas, 120—200, intenzivno, vrtno, industrijelno obdelovanje 240—520 takih dni. Preračunite, koliko je treba dobremu nezadolženemu kmetu delavcev zraven njegove in ženine delavske moči! Zdaj slišite tožarenje: s posli ni shajati, čez zimo sem ga redil, v najhujšem delu me pa pusti. Ali prej je hlapec z ljubeznijo, kakor bi bila živina njegova, ž njo ravnal, dejal je: »moja živina je lepa«; zdaj pusti v hladnem bremenu brejo kobilu neodeto pred kako krčmo stati, v kateri on žganje pije, zdaj pusti živino žejno stati cel dan, ali goder se mu bo pobesil, če točno ob uri ne dobi male južne in seveda piti. Zdaj plačuj davke, zdaj plačuj obresti, kupuj usnje in obleko, plačuj kovača, kolarja, zdaj rigolaj, kupuj trte, škropij, zdaj kupuj za travnike žlindro, zdaj popravljalj streho, zidaj hleve po novejših načrtih, zdaj si omisli deteljnega ali družega semena, dobre rejne kobile, krave, svinje! — Pa bi že, pa si bil v farovski šoli sto in sto let in imaš zvezane roke, moreš le tako delati, kakor je tvoj praded delal. (Dalje prih.)

Kranjski deželni zbor.

V seji dne 7. aprila je posl. Božič jako ostro prijel agrarnega komisarja Župneka, ker je neposredno pred občinskimi volitvami v Vipavi z uradnim odlokom v zadevi vipavskih gozdov priskočil klerikalni stranki na pomoč. Župneka je branil dež. predsednik baron Hein, katerega pa je dr. Tavčar prav krepko zavrnil.

V isti seji se je tudi po poročilu poslanca Šubica naročilo dež. odboru, da stori nemudoma vse, kar treba za zgradbo ceste mej Podborštom in Petrovim brdom.

V seji dne 11. aprila so prišla na vrsto občila. Deželne ceste so vse skupaj 568,3 klm dolge. Za pokritje potrebščine, ki znaša 102.480 gld. 48 kr., treba poleg mitniškega dohodka še doneska iz dež. zaklada v znesku 57.778 gld. 87 kr. in iz okrajnega cestnega zaklada 35.007 gld. V letu 1898. je vzdrževanje deželnih in okrajnih cest, ki so bile skupaj 2198,61 klm dolge, znašalo 252.284 gld. 40 kr.

Poslanec Lenarčič je pojasnil pomen občil za industrijo in grajal, da se razvoj industrije otežuje in zavira. Posebno mlinska industrija je v slabih razmerah. Kranjska mlinska industrija je tako visoko obdačena kakor nikjer. V primeri z množino zmletega žita se suče obdačenje od 40 kr. do 5 gld. 70 kr. na vagon. Mlin v Ajdovščini plača obrtnega davka 40 kr. na vagon, v Beli cerkvi 70 kr., v Gradcu 81 kr., v Mariboru jeden 1 gld. 20 kr., drugi 1 gld. 26 kr. Pri nas pa plača mlin v Kranju 3 gld. 50 kr., mlin v Jaršah pa še čez 5 gld. na vagon. Pa še ta davek se je hotel zvišati. Prometne naprave, ki nas vežejo z morjem, postopajo tako, kakor bi na korist na Ogrski hotele uničiti kranjsko mlinsko obrt. Kranjska mlinska industrija se je v zadnjem času začela polagoma razvijati, a treba je, da je zasnovana v tako veliki meri, da postane deležna tarifnih olajšav. Tuje žito se v čedalje večji meri uvaža v našo deželo. Ogrska mlinska obrt je v toliko na boljsem, da je deležna refakcijskih tarifov sploh, pri nas pa se ne postopa tako. Vsled tega je naša država oškodovana za kacic 13%. Nekatera podjetja so pač dobila neke olajšave, toda te ne zadostujejo. Zlasti ker se je zajedno določilo za kranjske mline neko izjemo, vsled katere kranjski mlini sploh ne morejo porabiti refakcijskih tarifov. Refakcija za Reko se je kranjskim mlinom vzela, in ostala je samo refakcija za Trst. Govornik je potem vsestransko pojasnil, kako se tudi s prekomorskimi tarifi uničuje kranjska konkurenca na korist Ogrski. Tam se je sploh vse storilo, da se industrija razvija, vedoč, da bo donasala deželi velikih dohodkov, mej tem, ko se pri nas ničesar ne stori. Govornik je predlagal naslednjo resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča: 1. Da si poskrbi potrebne podatke, nanašajoče se na škodljivo sestavo tarifov, kateri uničujejo kranjsko, zlasti mlinsko in lesno industrijo, dalje one, katere bi bilo priporočati za upeljavo na avstrijskih državnih železnicah in po Donavi navzgor od Požuna proti Lincu v svrhu omogočenja konkurence kranjskih mlinov z ogrskimi vsaj potom tostranskih izvoznih mest ter parobrodskih tarifov za izvoz v inozemstvo v primeri z ogrskimi parobrodskimi odnosi; 2. da se na podlagi teh podatkov obrne do c. kr. železniškega in trgovinskega ministrstva s prošnjo, da oni prej ko prej potrebno ukreneta, da se obvaruje s tem Kranjska in ž njo tolitvanska mlinska industrija gotovega propada.

Ta predlog, ki so ga razni poslanci krepko podpirali, je bil soglasno sprejet.

Za vodovod v Postojni se je zagotovil deželni prispevek 28800 K, ako prevzame država polovico vseh stroškov, ki so preračunjeni na 144.000 K.

Pri razpravi o gledališču je dr. Tavčar krepko pokrtačil deželno vlado, ker z vsakovrstnim nagajanjem zatira slovensko gledališče.

V seji dne 10. aprila se je rešila dolga vrsta različnih prošenj za podporo. Pri razpravi o obč. zadevah je dr. Tavčar vzel v delo okr. glavarja v Kranju, ki si je dovolil razveljaviti neki sklep predoseljske občine potem, ko je ta sklep deželni odbor že potrdil.

Politični pregled.

Državni zbor se snide že prve dni meseca maja, najbrže dne 6., vendar ni čisto nič upanja, da bi bil zmožen za uspešno delo, zakaj tudi najzmernejši češki poslanci napovedujejo vladi obstrukcijo. Vladni položaj je postal kritičen. Körber se je Nemcev doslej tako držal, da je Čehe popolnoma od sebe odbil. Lahko je mogoče, da se v kratkem zgodé važne stvari in da odstopi Körberjevo ministrstvo.

Cesar v Berlinu. Začetkom meseca maja se pelje naš cesar v Berlin. Pravi se, da gre le prisostvovat slavnostnemu proglašenju polnoletnosti nemškega prestolonaslednika, česar pa nihče ne more verjeti. Splošno se pripisuje potovanju jako velik političen pomen. Najbolj se opravlja v zvezo z razmerami na Balkanu, ki so postale za Avstrijo prav neugodne.

Svetovna razstava v Parizu, ki nam kaže, da je francoski narod še vedno in v vseh ozirih prvi narod na svetu, se je otvorila minolo soboto z velikim sijajem.

Vojna v južni Afriki. Že več tednov ni zanesljivih vesti iz južne Afrike. Tam je menda nastala zima, vsled česar se obe sovražni armadi ne moreta gibati. Buri oblegajo zdaj že dlje časa Wepener, pa ga ne morejo zavzeti. Vse druge vesti o večjih in manjših bitkah so neosnovane.

Domače in razne novice.

Občinske volitve ljubljanske bodo letos prav mirne, ker se nobena stranka ne upa iti v boj proti napredni narodni stranki. To kaže še bolje, kakor so kazale lanske bedene volitve, da je Ljubljana v napredno-narodnem taboru.

Častno občanstvo je v seji dne 8. t. m. soglasno podelil občinski odbor na Colu pri Vipavi dež. poslancu Ivanu Božiču, državnemu poslancu dr. Andreju Ferjančiču, dež. odborniku dr. Ivanu Tavčarju.

Shod volilcev v Bišu v Slov. Goricah se je vršil na velikonočni ponedeljek. Na shodu sta govorila dež. poslanec dr. Jurtela in državni poslanec dr. Gregorec. Shod je sprejel resolucijo, s katero se je izrekel za znane programatiške zahteve štajerskih Slovencev. — Dne 29. t. m. bo v Jarenini shod, na katerem bosta govorila dež. odbornik Robič in dež. poslanec Lendovšek. — Politično društvo v Konjicah je sklenilo izjavo, s katero odobrava abstinenco slovenskih poslancev.

Goriški deželni zbor je imel minoli teden sejo, v kateri je bilo storjenih več važnih sklepov. Sprejel se je zakonski načrt o zvišanju plač ljudskih učiteljev. Oficijozno poročilo ne navaja posameznosti tega zakona, in nam torej danes še ni možno presoditi, za koliko so se zboljšali dohodki goriških učiteljev-trpinov. Nadalje je deželni zbor dovolil 200.000 K posojila — ne prispevka? za zgradbo železnice Gorica-Ajdovščina in 100.000 K za furlanski tramvaj. Očividno je, da se je to posojilo, ki ga dež. odbor več let ni hotel izplačati, doseglo samo, ker se je dovolilo posojilo tudi furlanskemu tramvaju. Za vipavsko dolino je to znamenit uspeh, saj se je prav vsled tega posojila zakasnila zgradba železnice Gorica-Ajdovščina.

Tržaške občinske in deželnozborske volitve niso ugodno iztekle za slovensko stvar. Pri zadnjih volitvah so Slovenci pridobili vseh šest okoličanskih mandatov, pri letošnjih pa so izgubili mandat škedenjskega okraja, kateri mandat je bil dolgo let v slovenskih rokah.

Nova kmetijska podružnica. Piše se nam: V nedeljo, 8. aprila t. l. je bil v Selcih v šolskih prostorih ustanovni shod podružnice c. kr. kmetijske družbe za Slesko dolino. Pred shodom je ravnatelj gospod Gustav Pirc imel 1½ ure trajajoče zanimivo predavanje o kmetijstvu, zlasti o živinoreji, za kar se gospodu ravnatelju o šele enkrat tem potom zahvaljujemo. K novo ustanovljeni podružnici je sedaj pristopilo 50 udov. Za predsednika je izvoljen Franc Hajnrihar, posestnik v Selcih.

Okrajni glavar v Novem mestu Oton pl. Vesteneck je suspendiran zaradi raznih nerednosti v uradu. Sploh imamo na Kranjskem nekaj prav čudnih glavarjev. Jednega, to je dr. Gstettenhofer, je zadnjič vzel v dež. zboru dr. Tavčar v delo, a morda pride še kdo na vrsto.

Romanje v Rim. Mej sredstvi, s katerimi se najbolj vpliva na duha v prid klerikalnim namenom, so tudi vsakovrstna romanja, zlasti romanja v Rim. Letos pode klerikalci ljudi iz vseh vetrov v Rim. Cerkvena blagajna se bo pri tem kaj dobro občutila. Slovenski romarji se peljejo prihodnji teden v Rim. Želimo jim najboljšo zabavo, pomilujemo pa tiste revne ljudi, ki so se dali pregovoriti, da zapravijo svoj težko zaslužen denar.

Umrli. V Mariboru je umrl stolni prošt, znani zgodovinar g. Ign. Orožen. — Na Verdu pri Vrhniki je umrla odlična rodoljubkinja, gospa Marija Kotnikova. — V Požegi je umrl znani slovenski pisatelj Anton Kos-Cestnikov, v Krškem pa ondotni župni upravitelj Ivan Knavs.

Blejske razmere. Piše se nam z Bleda: Počenjanje naših klerikalcev presega že vse meje in razmere so postale skrajno napete. Kaj vse delajo, da bi ugonobili našega velezaslužnega nadučitelja g. Rusa, se je že pojasnilo. Zdaj imamo že drugo tako afero, v katero je tudi uradna »Laibacher Zeitung« kaj pristransko posegla. Tik deželne ceste pri Blejskem domu« je bila stara tabla z neko sveto podobo. Tabla je bila od starosti že skoro vsa razpadla in ker so se tujci nad njo vedno škandalizovali, češ, da je za zdraviški okraj nedostojna, jo je lastnik odstranil. To je vendar dobra pravica vsakega človeka, da s svojo lastnino razpolaga kakor hoče. Pri nas pa menda tega ne vedo, ali pa nečejo vedeti. Kacih 14 dni po odstranitvi table so nakrat prišli orožniki in brez vednosti g. Jakoba Peternela odnesli tablo, njegovo privatno last, v občinsko pisarno. Lastnik table, g. Peternel je slučajno naletel na to in videvši, da so si orožniki dovolili vzeti njegovo tablo brez njegove vednosti in privoljenja, se je o tem nezakonitem in nedopustnem postopanju orožnikov ostro izrazil. Zdaj pa se je zgodilo, česar bi nihče niti v sanjah ne bil pričakoval! Orožniki so napravili proti obče-spoštovanemu gospodu Peternelu ovadbo, da je iz hudobije odstranil rečeno tablo in da se je bogoskrunsko izrazil, ko so orožniki vzeli tablo brez njegove vednosti. In stara teta »Laibacherica« je hitro pritekla in to obesila na veliki zvon.

Seveda je tudi »Slovenec« to stvar hitro popadel, saj je g. Peternel jeden najvrlejših pristašev narodno-napredne stranke na Bledu in bi ga klerikalci za vsako ceno radi uničili. Najbolj čudno je pri tem postopanje orožnikov. Ne bomo rekli, da so orožniki v kaki posebni zvezi z župnikom, ali nekoliko previdnejše bi že lahko postopali, saj da naglica ni vselej dobra, o tem so se šele pred kratkim prepričali, ko so proti trem uglednim damam napravili ovadbo radi motenja vere, ker so se pri propovedi našega kaplana nekoliko nasmehnile. Samoumevno je, da je sodišče vse tri dame oprostilo, a kakor se vidi, to ni ohladilo gorečnosti naših orožnikov. Sicer bomo o tej stvari že še govorili.

Mnogo dobrega vina dobiti je letos na Vipavskem. Vsled pomanjkanja vinskih kupcev je cena vinu jako padla. Vinski trgovci in krčmarji, kateri žele dobro in ceno vino kupiti, obrnejo naj se letos na Vipavsko.

Nova farovška postava. Iz Kandije pri Novem mestu se nam piše: Te dni je duhovnik iz obližja Novega mesta kmetom pravil, da je izšla nova postava, po kateri ne veljajo nič več posojila posameznikov, ampak le posojila duhovenskih posojilnic. Rekel jim je farovski postavodajalec, da naj kmetje od zdaj naprej denar, ki bi ga komu izposodili, nosijo v posojilnico v Kandiji. Nekateri kmetje so skoraj to bedastočo verjeli, a pravega zupanja le niso imeli in šli vprašat v odvetniške pisarne, kako in kaj. — Luči, več luči, za božjo voljo! Ti farovski so brez vsakega usmiljenja. Z največjo neumnostjo se upajo ljudi varati, tako gotove se čutijo v kreditu ljudstva. Mesto da bi, če kaj pametnega vedo, ljudstvo resnično poučevali, pa delajo tako! In vsako najgrše sredstvo jim je dobro, da svojim posojilnicam pomagajo na noge, s katerimi hočejo to ubogo ljudstvo še dalje z gmotnimi vezmi na-se priklenjeno držati. Pa če se kaj takega v obližji mesta dogaja, kako neki šele delajo zunaj v za-duhlih dolinah ter v naših hribih!

Kakšna bo letina? To je seveda že sedaj pereče vprašanje naših poljedelcev. Vsled izredno dolge zime je vegetacija letos precej zaostala in tudi spomladanska setev se je vsled neprestanega deževja zakasnela. Ozimina, zlasti rž, je vsled velike moče nekoliko trpela in je menda pšenica še najbolje prezimovala. Že sedaj se mora računati z okolnostjo, da se letošnja žetev zakasni vsaj za štirinajst dni; istotako tudi košnja.

Druga železniška zveza s Trstom. »Wiener Abendpost« javlja, da se v železniškem ministrstvu z največjo vnemo dela, da bi se dokončali načrti za novo zvezo s Trstom. Za progo Gorica-Trst se komisionalni ogled kmalu razpiše in se utegne vršiti že začetkom maja. Za progo Jesenice-Gorica in Jesenice-Celovec so načrti že izgotovljeni in se bo komisionalni obhod lahko vršil koj, ko nastane boljše vreme. Kaj — ko Čehi ne mislijo na to, da bi opustili obstrukcijo.

— **Okradeni frančiškani.** V frančiškanskem samostanu v Kostanjevici pri Gorici je služboval pred več leti neki Povše iz krškega okraja za cerkovnika. Popustil je službo, ker je moral k vojakom. Sedaj pa se je vrnil na Kostanjevico, toda skrivaj. Vtihatopil se je v cer-

kev, od koder je šel v zakristijo in tam ukradel 300 gld. denarja, potem pa jo odkuril v mesto. Na potu so ga srečali ljudje, ki so ga spoznali, in s tem je bilo policiji omogočeno, zaslediti predrznega tatu. Dobili so pri njem še 215 gld.

Posvetovanje o streljanju proti toči s poskušnjami vred, bo dne 29. t. m. v Krškem.

Izpred sodišča. Pred nekaj tedni se je čitalo v vseh ljubljanskih listih, da je kantiner J. Kovač iz Mojstrane poskusil zavratno ustreliti kemika mojstranske cementne tovarne iz Nemčije došlega Scherza. Ta kemik je res dolžil Kovača poskušnega umora, a že v preiskavi se je to izkazalo kot neosnovano. Obtožen je bil Kovač radi javne posilnosti, a še te obtožbe ga je sodišče oprostilo in ga le obsodilo radi prestopka orožnega patenta.

Dvakraten morilec. V noči od 11. na 12. novembra sta bila v Steinabrücklu umorjena in oropana tovarnar J. Glanz in njegova gospodinja Magdalena Lichtenwörter. Vsa prizadevanja raznih oblastev, proti roparskemu morilecu priti na sled, so bila zaman. Zdaj pa so v Liesengu zasačili moža, na katerega leti sum, da je toli iskani roparski morilec. Ta mož je prišel v ponedeljek v Liesing in bil vsled svoje sumljivosti izročen orožnikom. Rekel je, da se zove Fr. Jonke, in da je doma iz Kočevja. Jonke je 36 let star in baje potovalec. Pri zaslišanju se je izdal, da se je za časa umora mudil v Steinabrücklu in se sploh zapletel v taka protislovja, da se je radi tistega umora začela proti njemu preiskava.

Ujet tat. Iz Vevč nam poročajo: Na Studencu je v petek ob 10. uri zjutraj neki tat v zdravniški hiši v sosedno poslopje vlomil, odprl je z dletom več omar, in bil presenečen od hišne dekle. Pobegnil je nato proti zdravniški hiši, kjer ga je eden ondi delajočih bolnikov, posebno krepak atletično zrastel mož, prijel in odvedel nazaj, ter ga držal toliko časa, da je prišla žandarmerija in tatu aretovala.

Dober želodec je imel neki delavec, ki je nedavno pojedel v gostilni pri Lahu 10 ajmohtov in dva golaža in popil šefan vina. Najedel se je bil za oba praznika.

Detomor Nedavno zjutraj ob 5. uri je našel policijski nadstražnik J. Papler blizu mesarskega mostu v Ljublanici mrtvo, novorojeno dete ženskega spola. Policijski zdravnik je konstatiral, da je bilo dete le malo časa v vodi, in da je bilo šele rojeno. Truplo otroka so prenesli v mrtvašnico k sv. Krištofu. Policija zasleduje sedaj mater.

Ponesrečila je gospodična A. Thaler, doma iz Železnikov, poštna upraviteljica v Gradacu na Dolenjskem. Dne 1. aprila šla se je posloviti k oskrbnikovi obitelji bližnje Krupške grajščine, ker je nameravala 7. t. m. zapustiti Gradac. Vračuje se ob 8. uri zvečer domu, zašla je v silni nočni temi s pravega pota ter padla v Lahino in utonila. Našli so jo 5. aprila. Vkljub silnemu dežju pokazal je pogreb dne 6. t. m., da je bila pokojna priljubljena pri vseh slojih prebivalstva. N. v m. p.!

Pretep. Dne 11. t. m. sta se Anton Elnikar in Anton Kravčar iz Luže stepla v neki gostilni v Veliki Loki s posestnikovim sinom Ivanom Korelcem iz Velike Loke. Elnikar je ranil Korelca z nožem na levi rami.

Učitelj morilec dveh ženskih. Iz Rima poročajo, da je stal te dni pred porotniki v Campobasso ljudskošolski učitelj iz Salerna radi cerkvenega rop in dvoje umorov. Felice Pizzolante se je rad zabaval, toda plačo je imel slabo. Da bi si dohodke izboljšal, je vdrl z dvema prijateljskima in dvema ženskima v neko cerkev ter jo oropal popolnoma. Ker pa ženski s svojim deležem nista bili zadovoljni ter se je bilo bati, da roparje izdasta, je Pizzolante sklenil, da ju umori. Zato je napravil z njima izlet v gore. Tam je Pizzolante s tovarišema zvezal najprej mater ter jo vpričo hčere umoril. Potem pa je umoril še hčer, ki je bila dve leti njegova ljubica. Nato so morilci privezali na trupli kamenje ter ju vrgli v vodo. Zatem je minilo več časa. Pred kratkim pa je vrglo morje na obal dve ženski trupli, kateri sta bili umorjenki. Oglasil pa se je tudi pastir, ki je gledal umor na gori. Morilca so kmalu našli. Ko so peljali učitelja v v ječo, ga je hotelo ljudstvo strgati in pobiti.

Nadebuden ropar. Pred porotnim sodiščem na Dunaju je stal te dni še ne 15 let stari trgovski učenec Josip Kouril. 19. jan. t. l. je napadel zvečer na ulici slikarjevo ženo Jeti Alberti ter ji iztrgal iz rok denarnico, v kateri je bilo 18 kron 40 vin. ter zbežal. 24. jan. t. l. pa je napadel na stopnicah neke hiše gđ. Evgenijo Blach ter ji hotel vzeti denarnico. Ker se je branila, jo je vdaril po roki s tako silo, da je denarnico izpustila. Mladi ropar je napravil dva razreda meščanske šole, a delati ni hotel. Zato ga mora živiti mati. Ker pa trosi denar, je začel ljudi javno ropati. Sodišče ga je obsodilo v ječo za tri mesece. Kaj more postati še iz tega dečka?!

Zaloigra ljubezni. Pred nekaterimi leti se je seznanil fotograf Rudolf Sandolf na Dunaju z mlado deklico ter se v njo zaljubil. Tudi deklica ga je ljubila. Toda njeni starši niso hoteli dovoliti, da bi se vzela. Zato se je vrglo dekle v Köszthely na Ogrskem v vodo ter se utopilo. Truplo so prepeljali v Klosterneuburg in ga ondi pokopali. Pri pokopu deklice pa je fotograf zblaznel. Prepeljali so ga v blaznico, kjer pa so ga kmalu zopet izpustili. Te dni pa je skočil v Dunav. No, rešili so ga ter odvedli v bolnišnico.

Radi tatvine na smrt obsojena. Srbska justica je sila stroga. Nedavno sta bila obsojena dva individija radi opetovane tatvine na smrt ustrelenjem. Kralj Aleksander je obsojenca pomilostil v domrtno ječo. Te dni pa je bil Vaso Krstič obsojen na dvajsetletno ječo, ker je ukradel dve kokoši in petelina ter je bil jedenkrat radi tatvine že kaznovan.

Življenje za psa. Iz Št. Vida ob Triestingi na Nižje Avstrijskem poročajo: Konjederec je zagledal pred hišo trgovca Pöllesitzerja psička brez znamke. Vjel ga je z zanjko ter ga vrgel na svoj voz. To je videla trgovčeva žena, ki je imela psička jako rada, ter se tako razburila, da jo je zadela takoj kap.

Na smrt obsojen morilec. Črevljar Gönczi, rodom Madjar, je lani zvalil v svojo prodajalnico v Berlinu hišno gosposinjino in njeno hčer ter ju ubil s sekuro. Trupli je vrgel v zaboj ter ga zakopal v kleti. Da bi zaboj še bolje pokril, je dal navoziti voz peska. Ljudem je rekel, da sta ženski odpotovali ter izročili njemu oskrbovanje hiše. Ko pa se je začelo sumiti, da sta umorjeni, je Gönczi s svojo ženo pobegnil. Kmalu nato so našli ženski. Več mesecev sta Gönczi in žena popolnoma izginila. Končno pa so ju zasledili v Parizu. Izdal ju je njiju — pes, bel koder. Pred sodiščem se je izkazalo, da je žena nedolžna, a da je Gönczi kriv roparskega umora, dasi se je rotal pri vseh svetnikih, da je nedolžen. Obsojen je bil na smrt.

Obsojen milijonar. Stuttgartski milijonar, bankir Nördlinger, je bil po tri

dni trajajoči obravnavi, na kateri je bilo zaslišanih 87 prič, obsojen v ječo za dve leti. Kriv je več nenravnostnih zločinov in poskušane posilstva neke odlične gospe. Nördlinger je ponudil milijon, da bi bil še nekaj časa svoboden, a sodišče ponudbe ni hotelo sprejeti, ker se boji, da bi pobegnil.

Ljubezen na Španskem dvoru. Da se »državni obziri« večkrat prav nič ne ozirajo na človeško srce, je žalostna resnica. Koliko nesrečnih zakonov je vsled tega med kraljevskimi ljudmi! Na španskem dvoru se je zaljubila 17letna sestra kralja Alfonza XIII., princezinja Marija Terezija v 30letnega častnika španskega generalnega štaba, v drugega sina grofa Caserta, don Carlosa. Zaljubljenca bi se rada poročila, toda »državni obziri« so krivi, da je kraljica Kristina svoji nesrečni hčerki ukazala, naj si izbije don Carlosa iz glave ter zatre svojo brezupno ljubezen.

S 500 krogliami je v Ameriki v Marietta Ga 125 mož ustrelilo zamorca Bailega, ki je osramotil neko dekle. Možje so ulomili k zamorcu v ječo, ga ugrabili in izvršili sami kazen.

Moč veleposestva. V Avstriji je 29 odstotkov vse zemlje v rokah veleposestnikov, na Češkem pa celo 32%.

„Kaj maram za denarje in drugo blago, ko sem zadovoljen.“ Zadovoljen pa je človek le v ugodnih razmerah in — če je zdrav. In ravno v tem oziru se še mnogo greši. Vsaki gospodinjbi bi se zdela grešna razkošnost, če bi si gasil kdo žejo s šampanjcem, in vendar se godi še vedno v pre mnogih družinah tako razkošje glede kave. Še marsikateri gospodinjbi ni znano, da si lahko prav mnogo prihrani, ako primeša bobovi kavi na polovico Kathreiner-Kneipove sladne kave, in da dobi vrh tega taka kava prijeten, dober okus in da koristi zdravju. Treba je samo jedne poskušnje, in vsakdo se prepriča, kako mnogo se prihrani in kako zelo zdravilna je ta kavina primes, katere se je udomačila že v stotisočih rodbinah, in da potemtakem mnogo pripomore — k zadovoljnosti in zdravju.

Loterijske srečke.

Gradeo , 14. aprila.	69, 72, 71, 55, 16.
Brno , 18. aprila.	69, 75, 76, 79, 27.
Dunaj , 14. marca.	34, 1, 74, 76, 2.
Lino , 7. aprila.	43, 56, 55, 57, 76.
Trst , 7. aprila.	60, 90, 29, 74, 86.
Praga , 11. aprila.	40, 65, 16, 28, 42.

Tržne cene v Ljubljani

14. aprila 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	18	40	Špeh povojen, kgr.	1	40
Rež, „	14	80	Surovo maslo, „	1	70
Ječmen, „	13	60	Jajce, jedno „	—	6
Oves, „	14	—	Mleko, liter „	—	16
Ajda, „	17	—	Goveje meso kgr.	1	20
Proso, „	17	—	Telečje „	1	20
Koruza, „	13	20	Svinjsko „	1	60
Krompir, „	5	—	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec „	—	180
Grah, „	—	20	Gočob „	—	40
Fižol „	—	14	Seno, 100 kilo „	—	—
Maslo, kgr.	1	80	Slama „	—	—
Mast, „	1	40	Drva trda, klfr. „	7	20
Špeh svež „	1	40	„ mehka „	5	—

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: **na Kongresnem trgu 14**

Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086.

Telefon št. 135.

Najnižje cene

Največji izbor

Izdelovanje

Skrbno

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna dežnikov

Ljubljana, Mestni trg 15

Zmešane lase

kupi po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Dobiva se povsod.

Dobiva se povsod.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA

DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA

Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU

LJUBLJANI.